

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 19579/07

**SAINT-VINCENT-DE-PAUL ŞEFKAT RAHİBELERİ BİRLİĞİ /
TÜRKİYE**

Başkan

András Sajó,

Yargıçlar

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Paul Lemmens,

Egidijus Kūris,

Robert Spano,

Jon Fridrik Kjølbro,

ve İkinci Bölüm Yazı İşleri Müdürü Stanley Naismith'in katılımıyla, 27

Ocak 2015 tarihinde, Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları

Mahkemesi (İkinci Bölüm) heyeti, yukarıda belirtilen 3 Mayıs 2007 tarihli başvuruyu ve davalı Hükümet tarafından sunulan görüşler ile bu görüşlere cevaben başvuran tarafından sunulan görüşleri de dikkate alarak gerçekleştirdiği müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

OLAY

1. Başvuran Saint-Vincent-de-Paul Şefkat Rahibeleri Birliği ("cemaat" veya "başvuran"), aynı zamanda "Şefkat Rahibeleri" olarak da tanınmakta olup, 18 Ocak 1655 tarihinde Roma'da kurulmuştur ve merkez yönetimi Paris'te bulunmaktadır. Başvuran, Roma Katolik Kilisesi'nin cemaatlerinden biridir. Başvuran, Osmanlı İmparatorluğu dönemine dâhil olan XIX. yüzyıldan beri Türkiye'de mevcuttur.

Başvuran, Mahkeme önünde, Paris'te görev yapan Avukat C. Pettiti tarafından temsil edilmektedir. Türk Hükümeti ("Hükümet"), kendi yetkilisi tarafından temsil edilmektedir.

2. Söz konusu cemaat, bir yüzyıl boyunca İstanbul'un en gözde semtlerinden biri olan Bebek'te bir yetimhanenin idaresini yürütmüştür. Ayrıca, XIX. yüzyılın sonundan itibaren bir psikiyatri hastanesinin, laik eğitim veren bir okulun, "Saint-Benoit Dispanseri'nin" ve Sainte-Pulchérie Lisesi'nin idaresini yürütmüştür.

A. Davanın Koşulları

1. İki Taşınmaz Mülk Bakımından Başvuranın Durumu

3. Dava, İstanbul Boğazı'nın kıyısında Bebek sırtlarında yer alan, yaklaşık olarak 40.000 m²'lik bir mülkiyeti oluşturan, tapu sicil kaydı yapılmış 6 ve 10 no.lu parsellere ilişkindir.

4. Başvuran, bu iki taşınmaza ilişkin durumyla ilgili olarak aşağıdaki hususları belirtmektedir.

Başvuran söz konusu parselleri Osmanlı İmparatorluğu döneminde elde etmiştir. Bununla birlikte, söz konusu dönemde - Hristiyan kuruluşların da dâhil olduğu- yabancı dini kuruluşlar için tüzel kişiler olarak taşınmaz mülk edinmenin imkânsız olması sebebiyle, bu mülk edinme Rahip François-Xavier Lobry ve Rahip Lucien Proix isimli iki Lazarist rahip aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Söz konusu mülk edinme, belirtilen taşınmazları 1860 yılından beri işgal eden ve 1913 yılında Osmanlı İmparatorluğu Sadrazamı ve Fransız Büyükelçi Bompard tarafından düzenlenen "Bompard Listesi" denilen bir listeye kayıtlı olan cemaat adına, Fransız Konsolosluğu'na beyan edilmiştir. 1931 yılında François-Xavier Lobry ve 1944 yılında Lucien Proix'nın ölümlerinden sonra, söz konusu taşınmazlar üzerinde hiçbir varis hak iddia etmemiştir ve başvuran, yetimhanenin bulunduğu yeri işgal etmeye devam etmiştir. Söz konusu parsellerin Türk dini vakıflar adına kayıtlı olmasına rağmen, cemaat, arsaları ve binaları sahiplenmeye, yetimhanenin idaresini sürdürmeye ve talep edilen vergileri ödemeye devam etmiştir.

5. Hükümet, aşağıdaki hususları açıklamaktadır.

Dönemin Osmanlı mevzuatına göre, sadece Osmanlı şirketlerinin taşınmaz edinme hakları bulunmaktaydı. *Sultan Mahmut Hani Sani Vakfı*'nin sahibi olduğu 10 no.lu parsel, "*mutasarrıf*" yani kiracı sıfatıyla, François-Xavier Lobry adına kaydedilmiştir. Lazarist rahiplerin ölümünden sonra, ihtilaf konusu taşınmazların esas sahibi olan vakıflar, bu taşınmazlara ilişkin hakları yeniden elde etmiştir. Özellikle François-Xavier Lobry'nin ölümünden sonra, 10 no.lu parsel, 17 Şubat 1978 tarihinde kabul edilen bir kararla, *Sultan Mahmut Hani Sani Vakfı* adına kaydedilmiştir.

6. Bu kısımdan itibaren, aşağıda açıklanan unsurlar, dosyadan anlaşılmaktadır.

1931 yılında François-Xavier Lobry ve 1944 yılında Lucien Proix'nın ölümlerinden sonra, 6. no.lu parsel, 2 Kasım 1965 tarihinde *Sultan Ahmet Hani Sani Vakfı* adına kaydedilmiştir. Ardından 10 no.lu parsel, İstanbul

Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından 17 Şubat 1978 tarihinde verilen bir kararla, *Sultan Mahmut Hani Sani Vakfı* adına kaydedilmiştir.

7. Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1 Mayıs 1991 tarihinde, söz konusu taşınmazların bir kısmını, kırk dokuz yıllık uzun süreli bir sözleşmeyle, Ferro Limited isimli bir şirkete kiralamıştır. Bu sözleşme, yetimhane tarafından işgal edilen binaları değil, sadece yetimhanenin yer aldığı arsayı kapsamaktadır.

8. Ferro Limited Şirketi, İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi önünde, 1991 yılında başvurana karşı bir tahliye davası açmıştır.

9. İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi, 15 Temmuz 1994 tarihinde başvuranın tahliye edilmesine karar vermiştir.

10. Başvuran, 1997 yılında, cebri icra yoluyla binadan tahliye edilmiştir. Daha sonra yetimhane binaları yıkılmıştır ve binalar yerine bir taşınmaz projesi gerçekleştirilmiştir.

11. Bu zaman zarfında, "Misyoner Cemaat" isimli bir kuruluş, 18 Nisan 1994 tarihinde, İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi önünde, ihtilaf konusu taşınmazların kendi adına kaydedilmesini amaçlayan bir dava açmıştır. Bu talep, 13 Kasım 1996 tarihinde verilen bir kararla reddedilmiş, söz konusu karar, Yargıtay tarafından 26 Haziran 1997 tarihinde onanmıştır.

2. İhtilaf Konusu Taşınmazları Kendi Adına Almak İçin Başvuranın Girişimleri

12. Cemaat vakıflarına ait taşınmazlara ilişkin ve bu vakıflara, mülkiyet hakkı iddia etme imkânı sunan 4771 sayılı Kanun'un, 9 Ağustos 2002 tarihinde yürürlüğe girmesinin ardından, başvuran, ihtilaf konusu taşınmazların kendi üzerine geçirilmesini amaçlayan bir talepte bulunmuştur.

13. Bu talep, belirtilmeyen bir tarihte, başvuranın vakıf olarak tanınmadığı gerekçesiyle reddedilmiştir.

14. Cemaat vakıflarına on sekiz aylık bir süre boyunca mülkiyet hakkı iddia etme imkânı sunan 4928 sayılı Kanun, 15 Temmuz 2003 tarihinde kabul edilmiştir, söz konusu on sekiz aylık süre bu tarihten itibaren geçerlidir.

15. Başvuran, 6 Nisan 2004 tarihinde, 4928 sayılı Kanun'a dayanarak, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne talebini yinelemiştir. Başvuran, talebinde aşağıdaki hususları belirtmiştir:

" Osmanlı İmparatorluğu döneminde, cemaatler tarafından oluşturulan tüzel kişiliklerin, bir taşınmaz edinme imkânı bulunmamaktaydı. Dolayısıyla bu kişiler tarafından kurulan dini, ilmi kuruluşlar ve hayır kuruluşları, ihtiyaçları olan taşınmazları, "icareli vakıflar" aracılığıyla kiralayarak veya muteber şahıslar adına kaydettirerek kullanmıştır.

(...)

Şefkat Rahibeleri [Birliği], (...) 1860 yılından beri faaliyette olan bir kuruluştur. Birliğin İstanbul'da sahip olduğu taşınmazlar, Osmanlı İmparatorluğu döneminde yürürlükte olan mevzuat sebebiyle, *nam-i mustear* işlemi yoluyla [kullanıma hazır bir sözleşme çeşidi], Rahipler François-Xavier Lobry ve Lucien Proix adına kaydedilmiştir.

(...) Bu arsalar, Sultan fermanıyla, Şefkat Rahibeleri [Birliğinin] kullanımına tahsis edilmiştir. Bununla birlikte söz konusu fermanlar, Birinci Dünya Savaşı sırasında kaybolmuştur. (...).

Şefkat Rahibeleri [Birliği], 1860 yılında söz konusu binalara yerleşmiştir ve [bu] taşınmazlar, 1913 tarihli "Bompard Listesi'nde" "Şefkat Rahibelerinin manastırı, pansiyonu, okulu ve dispanseri" olarak belirtilmiştir.

[Yukarıda adı geçen rahiplerin ölümünden sonra, bu taşınmazlar haksız olarak başka vakıflar adına kaydedilmiştir.]

Ancak [bu anlamda] Dışişleri Bakanlığı tarafından teşvik edilen Şefkat Rahibeleri, bu taşınmazları sahiplenmeye, (...) yetimhanenin idaresini sürdürmeye ve bu kullanımlara ilişkin vergi ve harçları ödemeye devam etmiştir. (...).

(...) [Lozan Antlaşması ve ekleriyle güvence altına alınan statüsüne rağmen], yetimhane, İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü tarafından 15 Temmuz 1994 tarihli

İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi kararının uygulanmasıyla, 1997 yılında tahliye edilmiştir (...). Günümüzde yetimhane arsası, Ferro Lmt. Şirketi'ne kiralanmıştır.

Bu arsa üzerinde bulunan yetimhane binaları, Şefkat Rahibeleri'nin tahliye edilmesinin ardından, yıkılmıştır (...).

(...)

(...) Şefkat Rahibeleri [Birliği], *Sainte-Pulchérie Mezunları Eğitim Vakfı* tarafından kurulan Yeni Nesil 2000 İlköğretim Okulunun idaresi için söz konusu arsayı ve binaları kullanmayı talep etmektedir. (...). "

Başvuran talebinde, 4928 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesine atıfta bulunarak, aşağıdaki hususları belirtmiştir (yukarıda 30. paragraf):

" Yukarıda belirtilen taşınmazların, 18 Ocak 1655 tarihinde özel bir teşebbüs tarafından Roma'da oluşturulan, 8 Kasım 1809 tarihinde yayınlanan 1. Napolyon'un 252 sayılı Kanun Bülteninde onaylanmış bir statüye sahip olarak [yönetilen], merkez yönetimi Paris'te bulunan ve Avrupa ile dünyanın birçok ülkesinde yasal olarak tanınan cemaatimiz Şefkat Rahibeleri tarafından kurulan vakıf adına kaydedilmesini talep ediyoruz. "

16. İstanbul Vakıflar Bölge Müdürlüğü, 18 Mayıs 2004 tarihinde, başvuranın tüzel kişilik statüsüne sahip olmadığı gerekçesiyle, talebi reddetmiştir.

17. Başvuran, 6 Temmuz 2004 tarihinde yeni yasal hükümlere dayanarak, İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi önünde Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne karşı, 6 ve 10 no.lu parsellerin kendi adına kaydedilmesini amaçlayan bir dava açmıştır.

18. Başvuran, 5 Kasım 2004 tarihli dilekçesinde özellikle, Paris'te tüzel kişilik statüsünü elde ettiğini ve ihtilaf konusu taşınmazların, hasımsız ve yasadışı olarak yürütülen bir dava sonucunda verilen kararlar doğrultusunda başka vakıflar üzerine kaydedildiğini ileri sürmüştür. Başvuran, 4928 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinin ardından, bu kararların geçersiz olduğunu beyan etmiştir ve mahkemeyi, söz konusu taşınmazların gerçek sahibine iade edilmesine karar vermeye davet etmiştir.

19. Başvuran ayrıca, 26 Ocak 2005 tarihli dilekçesinde, başvurusunda, 4928 sayılı Kanun uyarınca kendisinin sahip olması gerektiği kanısına vardığı ihtilaf konusu taşınmazların iade edilmesini amaçladığını beyan etmiştir.

20. İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nin talebiyle, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 21 Şubat 2005 tarihinde konuyla ilgili görüşünü mahkemeye sunmuştur. Vakıflar Genel Müdürlüğü, bu görüşünde, Türkiye'de cemaatler tarafından oluşturulan tüm vakıfların, kendi bünyesinde hazırlanan listede kayıtlı olduğunu, ancak başvuranın bu listede kayıtlı olmadığını belirtmiştir.

21. Başvuran 15 Mart 2005 tarihinde sunduğu ek dilekçeyle, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün sunduğu görüşe itiraz etmiş, menşe ülkesinde tüzel kişilik statüsüne sahip olduğunu ve Katolik cemaatine mensup olduğunu ileri sürmüştür. Bu bağlamda başvuran, Türkiye'de Ermeniler, Rumlar, Yahudiler, Aleviler gibi birçok cemaatin bulunduğunu ve Katolik cemaatinin de bunlara dâhil olduğunu belirtmiştir. Diğer taraftan başvuran, "cemaat" kelimesinin, "aynı dine ya da aynı ırka mensup kişilerin bir araya toplanmasını" belirttiğini ve "vakıf" kelimesinin anlamının da, mülkiyetlerin veya kaynakların bir hizmetin gerçekleştirilmesine tahsis edilmesi anlamını kapsadığını açıklamıştır. Dolayısıyla başvuran, dini bir cemaat tarafından oluşturulan bir dernek olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur.

22. Başvuran, 2 Mayıs 2005 tarihinde, ilk dilekçesine ek olarak ikinci bir dilekçe daha sunmuştur. Başvuran, İstanbul'da yer alan Fransız Konsoloslugu tarafından belirtilen bir görüşte, kendisinin dini bir cemaat tarafından oluşturulduğunun ve tüzel kişilik statüsüne sahip olduğunun belirtildiğini ileri sürmüştür. Başvuran diğer taraftan, şu hususları eklemiştir: Latin Katolik Cemaati tarafından oluşturulan vakıflar listesi, Sadrazam Sait Halim Paşa ile Fransa Büyükelçisi Maurice Bompard arasında 18 Aralık 1913 tarihinde imzalanan Midilli Anlaşması'nda bulunmaktadır; ayrıca 24 Temmuz 1923 tarihli barış antlaşmasının ("Lozan Antlaşması") müzakereleri sırasında, İsmet Paşa ile General Pelle arasında

24 Temmuz 1923 tarihinde gerçekleşen yazışmada, 30 Ekim 1914 tarihinden önce oluşturulan dini kuruluşların ve hayır kuruluşlarının Türkiye tarafından resmi olarak tanınması onaylanmıştır; diğer taraftan Lozan Antlaşması Türkiye'de yaşayan herkesin haklarını güvence altına almıştır. Başvuran, sonuç olarak, 4928 sayılı Kanunun, sadece Türkiye'de cemaat vakıfları için kabul edildiğini söylemenin haksızlık olduğunu belirtmiştir. Başvuran, tüzel kişilik statüsü verilen ve yüz elli yıldan fazla süredir hayır faaliyetleri yürüten bir dini topluluk tarafından oluşturulan bir vakfın söz konusu kanundan faydalanmaktan alıkoyulmasının, bu kanunun amacına uygun olduğu şeklinde değerlendirilemeyeceği sonucuna varmıştır.

23. İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi, 7 Şubat 2006 tarihli kararıyla, başvuranın tüzel kişilik statüsüne sahip olduğunu kabul etmiş ancak, özellikle ilgilinin, 4928 sayılı Kanun'un 2. maddesi anlamında Türkiye'de faaliyette olan dini vakıf statüsünün bulunmadığı ve isminin, cemaat vakıfları listesinde yer almadığı kanaatine vararak, başvuranın talebini reddetmiştir. Asliye Hukuk Mahkemesi, gerekçelerini şu şekilde açıklamıştır:

" (...) 6 ve 10 parsellerin, 2/5 hissesinin Avusturya Tebaasından Lucien [Proix] adına, 3/5 hissesinin Fransız Tebaasından François Xavier Lobry adına kayıtlı iken 2/3 hissenin tashihiyen Sultan Ahmet Sani Vakfı, 2/5 hissesinin mahlülen Sultan İkinci Mahmut (Sultan Mahmut Sani Han Vakfı) adına tesciline karar verildiği, dava konusu yerin hissedarlarının İstanbul 2.Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1997/502 E 1998/516 K sayılı tapu iptal davasını açtıkları İstanbul 4.Sulh Hukuk Mahkemesi'nin 2002/290 E sayılı İzaley-i Şuyu davasını açtıkları, bu yönden kesinleşmiş yargı kararı olduğu, ayrıca İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1994/146 E sayılı dosyasında bu yerler hakkında dava açıldığı, benzer gerekçe ile söz konusu yerin Congregation De La Mission adına kaydının talep edildiği, Mahkemece reddine karar verildiği, kararın kesinleştiği, mevcut iş bu davada davacı hükmü şahsiyetin hak iddiasında bulunarak 6 ye 10 parsellerin davacı adına tescilinin talep edildiği, dosyadaki belge ve bilgilerden Fransa'da faaliyet gösteren bir hükmi şahsiyet olduğu, ancak 2762 S.Vakıflar Kanuna 4928 S.Kanunla eklenen Geçici ikinci maddeye göre davacının Türkiye'de faaliyet gösteren cemaat vakfı statüsünde olmadığı, [diğer taraftan] Resmi Gazete'de

yayınlanan cemaat vakıfları listesi arasında isminin olmadığı, [dolayısıyla] mevcut durumda dava konusu yerlerin davacı adına tescilinin mümkün olmadığı anlaşıldığından talebin reddi sonuç ve kanaatine varılmıştır. "

24. Yargıtay, başvuranın, 4771 ve 4928 sayılı Kanunlar uyarınca, Türkiye'de taşınmaz mülkler üzerinde hak iddia etmesinin mümkün olmadığı gerekçesiyle, 8 Haziran 2006 tarihinde başvuranın temyiz başvurusunu reddetmiştir. Yargıtay, söz konusu yasal hükümlerden, merkezi yurtdışında bulunan tüzel kişilerin faydalanamayacağı kanısına varmıştır.

25. Yargıtay, başvuran tarafından sunulan karar düzeltme talebini 6 Kasım 2006 tarihinde reddetmiştir.

B. İlgili İç Hukuk ve Uygulaması

26. 2003 yılından önce yürürlükte olan, somut olayla ilgili iç hukuk ve uygulaması, *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı/Türkiye* Kararında açıklanmıştır (No. 34478/97, §§ 23-30, AİHM 2007).

27. Vakıfların statüsünü düzenleyen mevzuatta, 2002 yılında değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik, cemaat vakıflarına, isimlerinin ve sahip oldukları taşınmazların tapu kayıtlarına kaydedilmesini talep etme imkânı sunmuştur. 9 Ağustos 2002 tarihli 4771 sayılı Kanun'un 4. maddesi aşağıdaki gibidir:

" A. 5.6.1935 tarihli ve 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 1 inci maddesinin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

Cemaat vakıfları, vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın, Bakanlar Kurulunun izniyle dinî, hayrî, sosyal, eğitsel, sıhhi ve kültürel alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak üzere taşınmaz mal edinebilirler ve taşınmaz malları üzerinde tasarrufta bulunabilirler.

Bu vakıfların dinî, hayrî, sosyal, eğitsel, sıhhi ve kültürel alanlardaki ihtiyaçları[nı] karşılamak üzere, her ne suretle olursa olsun, tasarrufları altında bulunduğu, vergi kayıtları, kira sözleşmeleri ve diğer belgelerle belirlenen taşınmaz mallar, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde [bu anlamda] başvurulması hâlinde [dini bir azınlık tarafından oluşturulan] vakıf adına tescil olunur. Cemaat vakıfları

adına bağışlanan veya vasiyet olunan taşınmaz mallar da bu madde hükümlerine tâbidir. "

28. Diğer taraftan, 2 Ocak 2003 tarihli 4778 sayılı Kanun'un 3. maddesi de, dini azınlıklar tarafından kurulan vakıfların bundan böyle, taşınmaz mülkler edinebileceklerini ve vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın, bu haktan faydalanabilmelerini öngörmektedir.

29. Bakanlık tarafından taşınmaz mülklerin cemaat vakıfları adına kaydedilmesine ilişkin bir genelge kabul edilmiş ve söz konusu genelge 25 Ocak 2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu genelge tarafından hedeflenen vakıflar, genelgenin 2. maddesinde şu şekilde belirtilmiştir:

" (...) vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince tüzel kişilik kazanmış Türkiye'deki gayrimüslim cemaatlere ait vakıfların, (...) ".

Bu genelgenin ekinde, gayrimüslim cemaatlere ait yüz altmış vakfın bir listesi bulunmaktadır. Başvuran, bu listede yer almamaktadır.

30. 15 Temmuz 2003 tarihli 4928 sayılı Kanun'un geçici 2. maddesi aşağıdaki gibidir:

" Cemaat vakıfları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on sekiz ay içinde [2762 sayılı Kanunun – bk. yukarıda 27. paragraf] 1 inci maddenin yedinci fıkrası uyarınca tescil başvurusunda bulunabilirler. "

31. Ayrıca, vakıflar hakkında 5737 sayılı yeni bir kanun, 20 Şubat 2008 tarihinde kabul edilmiş ve 27 Şubat 2008 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu kanunun somut olayla ilgili hükümleri aşağıdaki gibidir:

Madde 12

" Vakıflar; mal edinebilirler, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilirler (...) "

Madde 7 (geçici)

" a) (...)

b) 1936 Beyannamesinden sonra cemaat vakıfları tarafından satın alınmış veya cemaat vakıflarına vasiyet edildiği veya bağışlandığı halde, mal edineme

gerekçesiyle halen; Hazine veya [Vakıflar Genel] Müdürlüğü ya da vasiyet edenler veya bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar, tapu kayıtlarındaki hak ve mükellefiyetleri ile birlikte bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren on sekiz ay içinde müracaat edilmesi halinde, Meclisin olumlu kararından sonra, ilgili tapu sicil müdürlüklerince cemaat vakıfları adına tescilleri yapılır. (...) "

32. 5737 sayılı Kanun'un 3. maddesi, ulusal azınlıklar tarafından oluşturulan cemaat vakfı kavramını aşağıdaki gibi tanımlamaktadır:

" *Cemaat vakfı*: Vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince tüzel kişilik kazanmış, mensupları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Türkiye'deki gayrimüslim cemaatlere ait vakıflar ".

ŞİKÂyetLER

33. Başvuran, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesini ileri sürerek, kendisine göre, bu hükmün ilk fıkrasının ikinci cümlesi anlamında mülkiyetten yoksun bırakma olarak da incelenilen mülkiyet hakkına müdahale edilmesinden şikâyet etmektedir.

34. Başvuran ayrıca, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin de ihlal edildiğinden şikâyet etmektedir. Başvuran, Hükümet tarafından ileri sürülen Türkiye'de tanınan vakıflar listesinin, Ermeni, Yahudi ve Ortodoks vakıflarını içerdiği, Katolik vakıflarını içermediği gerekçesiyle ayrımcılık yapıldığı kanısındadır. Başvuran, şikâyetçi olduğu ayrımcılığın, kendisinin Katolik cemaatine mensup olmasına bağlı olduğu kanaatindedir. Başvuran ayrıca, 4928 sayılı Kanunun, Türkiye'de ırka dayalı ayırım yapılmamasını ve dolayısıyla yabancı vakıfların bu kanundan faydalanmaktan alıkonulmamasını gerektiren Avrupa Birliği yaklaşımı kapsamında bir "uyum yasası" olduğunu belirtmektedir.

35. Başvuran, Sözleşme'nin 9. maddesi alanında, kendisi tarafından ileri sürülen mülkiyetten yoksun bırakma iddiasından daha önceki dönemde, söz

konusu taşınmazların bulunduğu yerde, din özgürlüğü haklarını kullanmak için Katolik inanç ilkeleri doğrultusunda sadece çocuklarla ilgili hayır faaliyetleri yürütmeyi seçen rahibeler tarafından temsil edildiğini açıklamaktadır. Başvuran, mülkiyet hakkından yoksun bırakıldığını ve rahibelerin hayır faaliyetleri ile dini vazifelerini yerine getirmelerinin imkânsız hale geldiğini ileri sürmektedir.

36. Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesini ileri sürerek, ihtilaf konusu taşınmazların mülkiyeti üzerinde hak iddia etmesi için etkin bir başvuru yolunun bulunmadığı kanısındadır. Başvuran, talebini, 2003 tarihli 4928 sayılı Kanun hükümlerinden faydalanamayacağı gerekçesiyle, reddeden yerel mahkemeleri suçlamaktadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. İhtilaf Konusu Hakkında

37. Hükümet öncelikle, davanın sadece yetimhanenin üzerinde bulunduğu 10 no.lu parsel ile ilişkili olduğunu açıklamaktadır.

38. Başvuran, bu iddiaya itiraz etmektedir. Başvuran, 6 no.lu parselin üzerinde herhangi bir bina bulunmadığını ve bu parselin, yetimhanenin su ihtiyacını karşılamak ve kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmesi amacıyla meyve sebze yetiştirmek için kullanıldığını belirtmektedir.

39. Mahkeme, başvuranın, 6 Temmuz 2004 tarihinde, yeni yasal hükümler temelinde, 6 ve 10 no.lu parsellerin kendi adına kaydedilmesi amacıyla, İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi önünde Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne karşı dava açtığını gözlemlemektedir. Diğer taraftan, davanın İstanbul Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görüldüğü ve başvuranın bu iki parsel hakkındaki talebinin reddedildiği dosyadan anlaşılmaktadır. Dolayısıyla Mahkeme, bu davanın, İstanbul Boğazı'nın kıyısında Bebek

sırtlarında yer alan yaklaşık olarak 40.000 m²'lik bir mülkiyeti oluşturan 6 ve 10 no.lu parsellere ilişkin olduğu sonucuna varmaktadır.

B. Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. Maddesine İlişkin Şikâyet Hakkında

40. Başvuran, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi tarafından güvence altına alınan mülkiyet hakkına haksız olarak müdahale edilmesinden şikâyetçidir. Bu hüküm aşağıdaki gibidir:

" Her gerçek ve tüzel kişinin mal ve mülk dokunulmazlığına saygı gösterilmesini isteme hakkı vardır. Bir kimse, ancak kamu yararı sebebiyle ve yasada öngörülen koşullara ve uluslararası hukukun genel ilkelerine uygun olarak mal ve mülkünden yoksun bırakılabilir.

Yukarıdaki hükümler, devletlerin, mülkiyetin kamu yararına uygun olarak kullanılmasını düzenlemek veya vergilerin ya da başka katkıların veya para cezalarının ödenmesini sağlamak için gerekli gördükleri yasaları uygulama konusunda sahip oldukları hakka hâlel getirmez. "

1. Tarafların İddiaları

41. Hükümet, ilk itiraz olarak, öncelikle Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. fıkrası anlamında iç hukuk yollarının tüketilmediğini tespit etmektedir. Hükümet, 4771 sayılı Kanun gereğince hak iddia ettiği talebini sunan başvuranın, talebinin yerel mahkemeler önünde reddedilmesine itiraz etmediğini ileri sürmektedir. Hükümet diğer taraftan, başvuranın 4928 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından sunulan talebinin de reddedildiğini değerlendirmektedir. Bu bağlamda Hükümet, başvuranın, idari bir organ olan -yani Vakıflar Genel Müdürlüğü- tarafından verilen söz konusu red kararlarına itiraz etmek için idari mahkemeler önünde tam yargı davası açma imkânı bulunduğunu belirtmektedir.

42. Hükümet, şikâyetin esasına ilişkin olarak, özellikle başvuranın, ne Osmanlı İmparatorluğu mevzuatı ne de Türkiye cumhuriyeti mevzuatı gereğince 10 no.lu parselde asla sahip olmadığını ileri sürmektedir. Hükümet,

10 no.lu parselin sahibinin başından beri *Sultan Mahmut Han Sani Vakfı* olduğunu ve Rahip Lobry'ye sadece basit bir kullanım hakkı tanındığını açıklamaktadır. Hükümet, Rahip Lobry'nin ölümünden sonra 17 Şubat 1978 tarihinde kabul edilen bir kararla, söz konusu parselin *Sultan Mahmut Han Sani Vakfı* adına kaydedildiğini belirtmektedir. Hükümet, yabancı tüzel kişilik sıfatıyla başvuranın, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bir taşınmaza sahip olma hakkı bulunmadığını eklemektedir. Hükümet ayrıca, başvuranın Türkiye'de yasal bir statüye sahip olmadığını belirtmektedir.

43. Hükümet ayrıca, daha önce anılan *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı*'na atıfta bulunarak, somut olayda bu davadan farklı olarak yerel mahkemelerin, başvurana söz konusu taşınmazlarla ilgili hiç bir mülkiyet hakkı tanımadıklarını savunmaktadır.

44. Başvuran, tapu kayıtlarının iptal edilmesi ve değiştirilmesi için yetkili hukuk mahkemeleri önünde bir dava açtığını belirterek, iç hukuk yollarını tükettiğini ileri sürmektedir. Başvuran, davanın esasına ilişkin olarak, daha önce anılan *Fener Rum Erkek Lisesi Vakfı* davasına atıfta bulunarak, mülkiyet hakkına yapıldığını iddia ettiği müdahalenin, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin ilk paragrafının ikinci cümlesi anlamında mülkiyetten yoksun bırakma olarak değerlendirildiği kanısındadır. Başvuran, söz konusu arsa ve binalar üzerinde mülkiyet hakkının bulunduğu itiraz edilemeyeceğini belirterek, bu hakkın, Osmanlı İmparatorluğu mevzuatı tarihinden, söz konusu taşınmazların, 1913 yılında hazırlanan "Bompard Listesi'nde" kayıtlı olmasından -ki başvuran nazarında bu kayıt, kendisine mülkiyet hakkı tanındığını belgelemektedir-, cemaatin söz konusu taşınmazları -tahliye tarihine- yani 1997 yılına kadar sahiplenmeye devam etmesinden kaynaklandığını ileri sürmektedir. Başvuran, bu hakkın, Yargıtay kararıyla taşınmazlar üzerinde hak iddia ettiği talebinin reddedilmesine kadar var olduğu kanısındadır. Başvurana göre, ihtilaf konusu taşınmazların diğer vakıflar adına kaydedilmesiyle, mülkiyet hakkına müdahale edildiği açıktır.

45. Başvuran ayrıca, kiracı sıfatının bulunması sebebiyle değil, söz konusu taşınmazların kendi adına kayıtlı olmaması sebebiyle mülkiyet sahibi sıfatına ulusal mahkemeler önünde itiraz edildiğini ileri sürmektedir. Başvuran, *Öneryıldız/Türkiye* Davasına atıfta bulunarak ([BD], No. 48939/99, §§ 127-128, AİHM 2004-XII), kendi lehinde fiili tanıma yoluyla, mülkiyet hakkının da tanınmış olduğunu ileri sürmektedir. Bu bağlamda başvuran, şu hususları açıklamaktadır: ihtilaf konusu olayların meydana geldiği dönemde -somut olaydaki gibi- Türkiye'de konuşlanan ve/veya faaliyet yürüten yabancı cemaat vakıfları, mülkiyete sahip olsalar bile, tapu kayıtlarının kendi isimlerine yapılamaması sebebiyle, mülkiyet hakkına tamamen sahip değillerdi ve bu durum, gerçekte, söz konusu vakıfların statülerini düzenleyen yasal hükümlerin bulunmamasına bağlı yerleşik ve sistemsal bir durumdan ve buna bağlı mülkiyet haklarından kaynaklanmıştır. Hâlbuki başvuran nazarında, Rahip Lobry ve Proix'nın kendi adına kiracı sıfatı taşımalarına değil, sadece iki parsele de mülkiyet sahibi sıfatıyla sahip olmalarına itiraz edilebilir.

46. Başvuran diğer taraftan, konu hakkında uygulanabilir 2002 ve 2003 tarihli kanunların, yabancı cemaat vakıflarına mülkiyet hakkı tanınabilmesini amaçladığını, dolayısıyla bu kanunların kendi mülkiyet hakkını da düzenlediğini ve sonuç olarak bu bağlamda Mahkeme içtihatları ve alacak hukuku anlamında "meşru bir beklentiye" sahip olduğunu ileri sürmektedir. Başvuran, yukarıda belirtilen 2002 ve 2003 tarihli kanunların, kendisine göre 1913 tarihli "Bompard Listesi'nde" kayıtlı olan ihtilaf konusu taşınmazların kendisine ait olduğunu iddia etme imkânı sunması sebebiyle, söz konusu dönemde mülklerinin beyan edilmemiş olmasının kendisini mülkiyet hakkından yoksun bırakmadığını belirtmektedir.

47. Başvuran ayrıca, yabancı cemaat vakıflarının statüsünün, Türk cemaatlerinin vakıflarının ve Lozan Antlaşması ile tanınan vakıflar gibi vakıfların statüsünden ileri sürmektedir. Başvuran, Türkiye'de "*Latin Katolik*" cemaatleri de denilen Roma inancına bağlı Katolik cemaatlerin,

geleneksel idari kullanım ve uygulamada gayrimüslim dini azınlıklara verilen statü ve haklardan yoksun bırakıldıklarını belirtmektedir. Oysaki Lozan antlaşması, azınlıklar arasında ayırım gözetmemiştir ve dolayısıyla başvuranın bağlı olduğu Latin Katolik Kilisesi'ni söz konusu statü ve haklardan faydalanmaktan alıkoymamıştır.

48. Başvuran, kendisini mülklerinden yoksun bırakan ilk karardan kaynaklandığını iddia ettiği müdahalenin, hiç bir şekilde kanun tarafından öngörülmediğini ileri sürmektedir. Diğer taraftan başvurana göre, kendi nazarında 4928 sayılı Kanunun uygulanmamasından kaynaklanan müdahale de, söz konusu kanunun Türk vakıfları ile yabancı vakıflar arasında ayırım gözetmemesi sebebiyle, hiçbir şekilde kanun tarafından öngörülmemiştir. Bu bağlamda başvuran, söz konusu kanunun, kesinlikle, ihtilaf konusu taşınmazlar üzerinde hak iddia etmeyi amaçlayan talebinin reddedilmesini haklı gösterebilmek için yeterli derecede erişilebilir, kesin ve öngörülebilir olmadığını savunmaktadır. Üstelik başvuran, kendisi tarafından iddia edilen müdahalenin kanunla öngörüldüğü varsayıldığında bile, ileri sürülen mülkiyetten yoksun bırakmanın, söz konusu taşınmazların, halkın özel ve rahat bir kesiminin erişebileceği önemli ve lüks bir gayrimenkul projesine başlayan ticari bir şirketin kullanımına verilmesi amacıyla gerçekleştirilmesi nedeniyle, bu müdahalenin nesnel bir kamu menfaati amacı bulunmadığı kanısındadır. Başvuran, arsanın değerinin en azından iki yüz milyon avro olduğunu ve iddia edilen mülkiyetten yoksun bırakmanın haklı gösterilmesi için meşru herhangi bir sebebin öne sürülmediğini savunmaktadır.

49. Başvuran son olarak, vakıflar hakkında yeni bir kanunun 20 Şubat 2008 tarihinde yürürlüğe girdiğini tespit etmektedir. Bu bağlamda başvuran, sadece Türkiye'de azınlık statüsüne sahip cemaat vakıflarına belirli haklar tanınan son yasal iyileştirmelerden faydalanamayacağını belirtmektedir. Başvuranın nazarında, günümüzde yabancı cemaat vakıflarıyla ilgili olarak Türkiye'de tanınan yasal bir statü bulunmaması sebebiyle, söz konusu yasal

hükümler uluslararası toplum tarafından tanınan mülkiyet hakkı ilkelerine aykırıdır.

2. Mahkeme'nin Değerlendirmesi

50. Mahkeme, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmesine ilişkin ilk itirazı hakkında karar vermesinin gerekli olmadığı, aşağıda belirtilen sebeplerle başvurunun bu kısmının her halükarda kabul edilemez olduğu kanaatine varmaktadır.

51. Mahkeme öncelikle, başvuranın resmi olarak, hiçbir zaman ihtilaf konusu taşınmazların sahibi olmadığını gözlemlemektedir. Aslında Rahipler François-Xavier Lobry ve Lucien Proix'nın söz konusu parsellerin tam mülkiyetine sahip oldukları varsayıldığında bile, ölümlerinden sonra, mülk sahibi sıfatlarının 1965 ve 1978 yıllarında iptal edildiği ve bu parsellerin başka iki vakıf adına kaydedildiği dava dosyasından anlaşılmaktadır. Bu durum, ihtilaf konusu taşınmazların mülkiyetinin, Sözleşme ve 1 No.lu Protokolünün Türkiye Cumhuriyeti bakımından yürürlüğe girdiği 28 Ocak 1987 tarihinden çok önce değiştiğini göstermektedir. Bu konuda Mahkeme, mülkiyet hakkından veya başka bir ayni haktan yoksun bırakmanın, ilke olarak anlık bir eylem teşkil ettiğini ve "bir haktan yoksun bırakmanın" devamlılık arz ettiği bir durum oluşturmadığını hatırlatmaktadır (diğer kararlar arasında bk. *Malhous/Çek Cumhuriyeti* (kabul edilebilirlik hakkında karar) [BD], No. 33071/96, AİHM 2000-XII). Dolayısıyla dava, tapu belgelerinin 1965 ve 1978 yıllarında iptal edildiği iddiaları hakkında olması sebebiyle, Sözleşme hükümleriyle zaman yönünden (*ratione temporis*) uyumsuzdur.

52. Mahkeme, mülkiyet hakkının ilgili tarafından ileri sürülen fiili tanıma yoluyla başvuran lehinde tanınması sorunuyla ilgili olarak, ilgilinin söz konusu taşınmazları 28 Ocak 1987 tarihinden sonra da işgal etmeye devam ettiğini gözlemlemektedir. Bununla birlikte, dava dosyasından, başvuranın 1997 yılında bu taşınmazları terk etmek zorunda kaldığı ve

yetimhane binalarının bu tarihte yıkıldığı anlaşılmaktadır. Bu bağlamda, dava dosyasından başvuranın uzun yıllar boyunca söz konusu taşınmazları sahiplendiği anlaşılsa bile (daha önce anılan *Öneryıldız ve diğerleri ile karşılaştırın*, § 128), bu durumun 1997 yılında sona erdiğinin tespit edilmesi gerekmektedir. Sonuç olarak, başvuranın söz konusu taşınmazlara sahip olamamasından şikâyet etmesi sebebiyle, başvuru, altı ay kuralıyla bağdaşmamaktadır.

53. Diğer taraftan Mahkeme, başvuranın, 4928 sayılı Kanununa dayanarak, yetkili ulusal mahkemeler önünde söz konusu taşınmazlar üzerinde hak iddia ettiği bir dava açtığını tespit etmektedir. Dava başvurusunun yapıldığı dönemde, François-Xavier Lobry ve Lucien Proix'nın bu taşınmazlar üzerinde hiçbir haklarının bulunmadığı göz önüne alınırsa, başvuran 26 Ocak 2005 tarihli dilekçesinde belirttiği gibi (yukarıda 19. paragraf), bu davayı açarak, kendisine, daha önce François-Xavier Lobry ve Lucien Proix'ya ait olan parseller üzerinde bir mülkiyet hakkı tanınmasını amaçlamıştır. Yine aynı şekilde Mahkeme, bu parsellerin 1997 yılından beri artık başvuranın elinde bulundurmadığını gözlemlemektedir. Sonuç olarak, söz konusu dava, başvurana halen ait olan "bir mülkle" ilgili değildir. Mahkeme, bu konuyla ilgili olarak, mevcut davanın, başvuran vakıf tarafından elde edilmiş tapu belgesinin iptalinin söz konusu olduğu daha önce anılan *Fener Rum Lisesi Vakfı* Davasından (§ 48) farklılık arz ettiğini tespit etmektedir.

54. İstanbul'da yer alan iki taşınmazla ilgili olarak, başvuranın mülkiyet sahibi sıfatının tanınması için meşru bir beklentiye sahip olabileceğine dayanarak, somut olayda mal varlığıyla ilgili bir çıkarın bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

55. Mahkeme, 2002 yılından sonra kabul edilen ve taşınmazların tapu kayıtlarının vakıfların adına yapılmasını amaçlayan kanunların, 2762 sayılı Kanun gereğince tüzel kişilik statüsünü elde etmiş gayrimüslim cemaat vakıfları şartlı bir tapu kayıt hakkı sağladığını gözlemlemektedir. Bu

bağlamda Resmi Gazete'de, farklı gayrimüslim cemaatler tarafından kurulan yüz altmış vakfı içeren bir liste yayımlanmıştır, ayrıca mevzuata göre bu taşınmazların kendi mülkiyetleri olduğunun belgelenmiş olması gerekmektedir (yukarıdaki 27. - 30. paragraflar).

56. Bu durumda Mahkeme, ulusal mahkemelerin, davacının Türkiye'de faaliyet gösteren cemaat vakfı statüsüne sahip olmadığı ve adının Resmi Gazete'de yayımlanan listede yer almadığı gerekçesiyle, ihtilaf konusu taşınmazların başvuran adına kaydedilmesine ilişkin talebi reddettiklerini tespit etmektedir. Mahkeme diğer taraftan, söz konusu mahkemelerin, bu taşınmazların başka kişiler üzerine kayıtlı olduklarını dikkate aldığını ve "Misyoner Cemaat" isimli bir kuruluş tarafından benzer gerekçelerle sunulan bir talebin, nihai bir mahkeme kararıyla reddedildiğini gözlemlemektedir (yukarıda 23. paragraf).

57. Mahkeme, iç hukuku yorumlamanın ve uygulamanın öncelikle ulusal makamların ve özellikle yerel mahkemelerin yetkisi dâhilinde olduğunu hatırlatmaktadır (*Slivenko/Letonya* [BD], No. 48321/99, § 105, AİHM 2003-X, *Jahn ve diğerleri/Almanya* [BD], No. 46720/99, 72203/01 ve 72552/01, § 86, AİHM 2005-VI). Bununla birlikte Mahkeme, özellikle dava dosyasındaki hiçbir unsurun, yerel makamların söz konusu yasal hükümleri açıkça yanlış veya keyfi sonuçlara yol açan bir şekilde uyguladığı sonucuna varmasına imkân vermediğinde, iç hukuka riayet edilip edilmediğini tespit etmek için sınırlı bir yetkiye sahiptir (*Beyeler/İtalya* [BD], No. 33202/96, § 108, AİHM 2000-I). Mahkeme, mevcut davanın kendine özgü koşullarında, kendisine, ulusal makamların vardığı sonucun yasal dayanaktan tamamen yoksun olduğunu veya ulusal makamlar tarafından uygulanan iç hukuk hükümlerine aykırı olduğunu düşündürecek nitelikte herhangi bir unsur bulunmadığı kanaatindedir. Mahkeme, makamların sadece, bir taşınmazın bir vakıf adına kaydedilmesi hakkının, belirli şartlara tabi tutulmasına dair yasal hükümlerin yürürlüğe girmesini sağladığını tespit etmektedir ki bu şartlar, davacının, vakıflar hakkında

düzenlenen kanun gereğince tüzel kişilik statüsünü elde etmiş bir cemaat vakfi olmasını ve söz konusu taşınmazların halen davacının zilyetliğinde bulunmasını gerektirmektedir. Dolayısıyla Mahkeme, özellikle yukarıda belirtilen iç hukuk hükümlerinde anılan son koşul bakımından, başvuranın yürürlükteki ulusal mevzuata dayanarak taşınmazların kendi adına kaydedilmesi için meşru bir beklenti ileri süremeyeceği sonucuna varmaktadır.

58. Diğer taraftan Mahkeme, yürürlükteki mevzuatın bir başvuranın lehinde değişmesine ilişkin inancın, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında meşru bir beklenti olarak değerlendirilemeyeceğini daha önce de belirttiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme'ye göre, anlaşılabilir olsa da basit bir iade beklentisi ile daha somut nitelikte olması ve yasal bir hükme veya bir mahkeme kararı gibi yasal bir işleme dayanması gereken meşru bir beklenti arasında farklılık bulunmaktadır (*Gratzinger ve Gratzingerova/Çek Cumhuriyeti* (kabul edilebilirlik hakkında karar) [BD], No. 39794/98, § 73, AİHM 2002-VII). Son olarak Mahkeme, 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin bir taşınmazı edinme hakkını güvence altına almadığını hatırlatmaktadır (*Jantner/Slovakya*, No. 39050/97, § 34, 4 Mart 2003).

59. Mahkeme, başvuranın Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi anlamında bir "taşınmazın" varlığından yararlanamayacağı sonucuna varmaktadır. Bu sebeple, ne ulusal mahkeme kararları ne de başvuranın durumunda bulunan vakıflar hakkında düzenlenen kanunun uygulanması, mülkiyet edinmede bir müdahale teşkil edemez ve ilgili tarafından ileri sürülen olay ve olgular, bu hükmün uygulama alanına girmemektedir. Dolayısıyla Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin şikâyet, sözleşme hükümleriyle konu yönünden (*ratione materiae*) uyumsuzdur ve Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. ve 4. fıkraları uyarınca şikâyetin reddedilmesi gerekmektedir.

C. Diğer Şikâyetler Hakkında

60. Başvuran ayrıca, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile birlikte Sözleşme'nin 14. maddesinin ihlal edildiğinden şikâyetçidir. Başvuran, Hükümet tarafından ileri sürülen Türkiye'de tanınan vakıfların listesinin Ermeni, Yahudi ve Ortodoks vakıfları kapsamı ve Katolik vakıfları kapsamaması nedeniyle bir ayrımcılık yapıldığı kanısındadır.

Başvuran, Sözleşme'nin 9. maddesi alanında, din özgürlüğü hakkını kullanmak amacıyla, kendisi tarafından iddia edilen mülkiyetten yoksun bırakmanın öncesinde, Katolik inanç ilkeleri doğrultusunda çocuklar için hayır faaliyetleri yürütmeyi seçmiş olan rahibeler tarafından söz konusu yerde kesin olarak temsil edildiğini açıklamaktadır. Başvuran, mülkiyet hakkından yoksun bırakıldığını ve rahibelerin hayır faaliyetlerini yürütemediği ve dini ibadetlerini yerine getiremediği bir durumda bırakıldığını savunmaktadır.

Başvuran, Sözleşme'nin 13. maddesini ileri sürerek, ihtilaf konusu taşınmazlar üzerinde hak iddia edebilmesi için etkin bir başvuru yolunun bulunmadığı kanısına varmaktadır. Başvuran, bu bağlamda, 2003 yılında kabul edilen 4928 sayılı Kanundan faydalanamadığı gerekçesiyle talebini reddeden yerel mahkemeleri suçlamaktadır.

61. Mahkeme, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesi ile birlikte sözleşme'nin 14. maddesine ilişkin şikâyetle ilgili olarak, Sözleşme'nin 14. maddesinin, yerleşik içtihatlarına uygun olarak, yalnızca güvence altına alınan hak ve özgürlüklerden yararlanılması bağlamında uygulanması sebebiyle, bağımsız bir şekilde uygulanmadığını hatırlatmaktadır (diğer birçok karar arasında bk. daha önce anılan *Jantner*, § 40). Sözleşme'nin 14. maddesinin uygulanması, Sözleşme tarafından güvence altına alınan maddi haklardan birinin mutlak suretle ihlal edilmesini gerektirmemektedir. Davaya konu olan olay ve olguların, Sözleşme'nin maddelerinden en azından birinin “kapsamına” girmesi

gerekli ve yeterlidir (diğer birçok karar arasında bk. *Andrejeva/Letonya* [BD], No. 55707/00, § 74, AİHM 2009).

62. Mahkeme, mevcut davada, başvuranın, ihtilaf konusu parsellerin kendine iade edilmesi için meşru bir beklenti ileri süremeyeceği kanaatine daha önce de varmıştır. Mahkeme, Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesinin somut olayda uygulanamayacağı sonucuna vardığından, Sözleşme'nin 14. maddesinin de dikkate alınamayacağı kanaatindedir. Dolayısıyla başvuranın bu iki hükme ilişkin şikâyetleri de Sözleşme hükümleriyle konu yönünden (*ratione materiae*) uyumsuzdur ve bu şikâyetlerin Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerekmektedir (daha önce anılan *Gratzinger ve Gratzingerova*, § 76, *Serghie-Gheorghe-Ioan Morariu ve 58 diğer başvuru/Romanya* (kabul edilebilirlik hakkında karar), No. 32247/08, § 34, 12 Haziran 2012).

63. Mahkeme, başvuranın Sözleşme'nin 13. maddesine ilişkin şikâyetine bağlı olan Sözleşme'ye Ek 1 No.lu Protokol'ün 1. maddesine ilişkin şikâyetinin, konu yönünden Sözleşme hükümleriyle uyumsuz olduğuna karar vermiş olması sebebiyle, daha sonra Sözleşme'nin 13. maddesinin, de tek başına değerlendirildiğinde konu yönünden Sözleşme hükümleriyle uyumsuz olduğu ve bu şikâyetin de Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrasının a) bendi ve 4. fıkrası uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

64. Mahkeme, son olarak, başvuranın, Sözleşme'nin 9. maddesine ilişkin şikâyetle ilgili olarak, rahibelerin hayır faaliyetlerini yürütemediğinden ve ibadetlerini yerine getiremediğinden şikâyetçi olduğunu gözlemlemektedir. Hâlbuki dava dosyasından, cemaatin, söz konusu mülkleri ve yetimhane binalarını 1997'de terk etmek zorunda kaldığı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla bu şikâyet, altı ay kuralı ile bağdaşmamaktadır.

Sonuç olarak bu şikâyet, Mahkeme'ye gecikmeli olarak sunulmuştur ve söz konusu şikâyetin Sözleşme'nin 35. maddesinin 1. ve 4. fıkraları uyarınca reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, Oybirliğiyle,

başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar Fransızca dilinde tanzim edilmiş olup 19 Şubat 2015 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

András Sajó
Başkan